

Układ Polsko-Niemiecki

w przedmiocie amnestji na górnośląskim obszarze plebiscytowym podpisany w Opolu dnia 21-go czerwca 1922 r. (zatwierdzony ustawą z dnia 27 lipca 1922 r. Dz. U. R. P. № 65, poz. 581).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

NACZELNIK PAŃSTWA POLSKIEGO

JÓZEF PIŁSUDSKI

Wszem wobec i każdemu z osobna komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

W dniu dwudziestym pierwszym czerwca, tysiąc dziewięćset dwudziestego drugiego roku w Opolu podpisany został między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej z jednej strony, a Rządem Rzeszy Niemieckiej z drugiej — Układ w przedmiocie amnestji na górnośląskim obszarze plebiscytowym o następującem brzmieniu dosłownem:

POLSKO-NIEMIECKI UKŁAD

w przedmiocie amnestji na górnośląskim obszarze plebiscytowym.

Rząd Polski i Rząd Niemiecki, powodowane życzeniem dania wyrazu przez równobrzmiące akty łaski, iż chcą się przyczynić do przyszłego powodzenia ludności górnośląskiego obszaru plebiscytowego, zgodzili się na zawarcie następującego układu i miaowały w tym celu swymi pełnomocnikami:

Rząd Polski:

Wiceministra Dr. Zygmunta Seyda,

Rząd Niemiecki:

Posła Dr. Paul Eckardt.

Pełnomocnicy po wzajemnem okazaniu sobie pełnomocnictw i po uznaniu ich za sporządzone w dobrej i należytej formie, zgodzili się na postanowienia następujące:

Artykuł I.**§ 1.**

(1) Zgodnie z postanowieniami ustępu 3 artykułu 88 Traktatu Pokojowego, podpisanego w Wersalu w dniu 28 czerwca 1919 r., udziela się amnestji za wszelkie przestępstwa, popełnione na górnośląskim obszarze plebiscytowym podczas okupacji przez Mocarstwa Międzysojusznicze, o ile je popełniono wyłącznie lub przeważnie z pobudek politycznych.

(2) W znaczeniu ustępu 1 okupacja kończy się z dnem ukończenia oddania przez Mocarstwa Międzysojusznicze jednej lub drugiej umawiającej się stronie strefy, w której czyn popełniono.

§ 2.

(1) Jeżeli władze jednej umawiającej się strony odmówiły rozstrzygnięciem nie dającym się już zmienić udzielenia amnestji po myśli § 1 tego artykułu, może druga umawiająca się strona żądać rozstrzygnięcia sądu rozjemczego. W tym celu tworzy się stały Sąd Rozjemczy.

(2) Sąd ten składa się z dwóch członków; każda umawiająca się strona zamianuje jednego z nich i podaje nazwisko jego drugiej stronie w przeciągu dwóch tygodni po ratyfikacji układu.

(3) W braku zgody między obydwoma członkami co do zapasć mającego rozstrzygnięcia, należy przybrać neutralnego sędziego rozjemczego, o którego mianowanie należy prosić przewodniczącego górnośląskiej Komisji Mieszanej. W tym wypadku sąd rozstrzyga większością głosów.

(4) Sąd władny jest przeprowadzić każdy dowód, jaki uzna za konieczny dla wyjaśnienia sprawy. Dowód przeprowadza członek sądu mianowany przez tę umawiającą się stronę, na obszarze której należy przeprowadzić dowód. Pozatem sąd sam ustala postępowanie, którego należy przestrzegać.

POLNISCH-DEUTSCHES ABKOMMEN

über die Gewährung von Straffreiheit im ober-schlesischen Abstimmungsgebiet.

Die Polnische Regierung und die Deutsche Regierung, von dem Wunsche geleitet, ihre Anteilnahme an dem künftigen Wohlergehen der Bevölkerung des ober-schlesischen Abstimmungsgebietes durch gleichlautende Akte der Gnade zu bekunden, sind übereingekommen, die folgenden Vereinbarungen zu treffen, und haben zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

die Polnische Regierung:

den Viceminister Dr. Zygmunt Seyda,

die Deutsche Regierung:

den Gesandten Dr. Paul Eckardt.

Die Bevollmächtigten haben sich, nachdem sie einander ihre Vollmachten mitgeteilt und diese in guter und gehöriger Form befunden haben über folgende Bestimmungen geeinigt:

Artikel I.**§ 1.**

(1) Gemäss Artikel 88 Absatz 3 des Versailler Vertrages vom 28. Juni 1919 wird für alle im ober-schlesischen Abstimmungsgebiet während der Dauer der Besetzung durch die interalliierten Mächte begangenen Straftaten Straffreiheit gewährt, soweit sie ausschliesslich oder überwiegend aus politischen Beweggründen begangen sind.

(2) Die Besetzung im Sinne des Absatz I endet mit dem Tage, an dem die Übergabe der Zone, innerhalb deren die Tat begangen worden ist, von den interalliierten Mächten an den einen oder anderen der vertragsschliessenden Teile beendet ist.

§ 2.

(1) Falls die Behörden des einen vertragsschliessenden Teiles die Gewährung der Straffreiheit nach § 1 dieses Artikels durch eine nicht mehr abzuändernde Entscheidung abgelehnt haben, bleibt es dem anderen vertragsschliessenden Teile überlassen, auf schiedsgerichtliche Entscheidung anzutragen. Zu diesem Zwecke wird ein ständiger Schiedsgerichtshof eingerichtet.

(2) Der Gerichtshof besteht aus zwei Mitgliedern, von denen jeder vertragsschliessende Teil eines ernannt und dem anderen Teile binnen zwei Wochen nach der Ratifikation des Abkommens namhaft macht.

(3) Einigen sich die beiden Mitglieder über eine zu treffende Entscheidung nicht, so ist ein neutraler Schiedsrichter zu zuziehen, um dessen Ernennung der Vorsitzende der Gemischten Kommission für Oberschlesien gebeten werden soll. Der Gerichtshof entscheidet in diesem Falle nach Stimmenmehrheit.

(4) Der Gerichtshof kann jeden Beweis erheben, den er zur Aufklärung des Falles für notwendig erachtet. Die Beweiserhebung erfolgt durch das Mitglied des vertragsschliessenden Teiles, in dessen Gebiet sie vorzunehmen ist. Im übrigen regelt der Gerichtshof das zu beobachtende Verfahren selbst.

(5) Rozstrzygnięcia sądu obowiązują obustronne władze wykonujące karę.

Artykuł II.

§ 1.

Udziela się amnestji za przestępstwa popełnione na górnośląskim obszarze plebiscytowym do chwili oznaczonej w ustępie drugim § 1 artykułu I przez prasę lub z §§ 113 do 131 niemieckiego kodeksu karnego, tudzież za przestępstwa popełnione do tej samej chwili na wymienionym obszarze przez posiadanie, handel albo przemykanie broni i amunicji.

§ 2.

Udziela się amnestji za wszystkie przestępstwa, popełnione na górnośląskim obszarze plebiscytowym do chwili, oznaczonej w ustępie drugim § 1 artykułu I, o ile nie orzeczono lub też nie należy oczekiwać orzeczenia za nie kary wyższej niż kara więzienia lub osadzenia w twierdzy ponad jeden rok, albo kara aresztu lub grzywna. Amnestja dotyczy także kar policyjnych i porządkowych.

§ 3.

Nie udziela się amnestji, przewidzianej w § 2:

- 1) za zbrodnie i występki lichwy, podbijanie cen, handlu pokątnego i przekupstwa.
- 2) za naruszenie ustaw cłowych i podatkowych, chyba że rozchodzi się o wykroczenia.

Artykuł III.

O ile amnestji udzieli się po myśli artykułów I i II, kar orzeczonych nie wykona się, postępowanie zawisłe umarza się i nie wdroży się nowych.

Artykuł IV.

Jeśli za zbrodnię, popełnioną na górnośląskim obszarze plebiscytowym do chwili oznaczonej w ustępie drugim § 1 artykułu I orzeczono karę śmierci lub dożywotniego ciężkiego więzienia, wówczas zamienia się — o ile przestępstwa nie popełniono z chęci zysku — karę śmierci na karę ciężkiego więzienia przez lat 15, a karę ciężkiego dożywotniego więzienia na taką samą karę przez lat 10.

Artykuł V.

§ 1.

(1) Amnestja przewidziana w artykułach I i II w połączeniu z artykułem III obejmuje także kary dodatkowe.

(2) Jeśli po myśli powołanych artykułów umorzono postępowanie, albo jeśli wdrożenie postępowania przeciw pewnej oznaczonej osobie nie jest już

(5) Die Entscheidungen des Gerichtshofs sind für die beiderseitigen Strafvollstreckungsbehörden bindend.

Artikel II.

§ 1.

Straffreiheit wird gewährt für Straftaten, die im ober-schlesischen Abstimmungsgebiet bis zu dem in Artikel I § 1 Absatz 2 bezeichneten Zeitpunkt durch die Presse oder gegen die § 113 bis 131 des deutschen Strafgesetzbuches begangen worden sind, sowie wegen solcher Straftaten, die in dem genannten Gebiet bis zu dem gleichen Zeitpunkt durch den Besitz von Waffen und Munition oder durch Handel mit solchen oder Schmuggel von solchen begangen worden sind.

§ 2.

Straffreiheit wird gewährt für alle im ober-schlesischen Abstimmungsgebiet bis zu dem im Artikel I § 1 Absatz 2 bezeichneten Zeitpunkt begangenen Straftaten, sofern keine höhere Strafe erkannt oder zu erwarten ist als Gefängnis oder Festungshaft von nicht mehr als einem Jahre als Haft oder als Geldstrafe. Die Straffreiheit bezieht sich auch auf Polizeistrafen und auf Ordnungsstrafen.

§ 3.

Die in dem § 2 vorgesehene Straffreiheit wird nicht gewährt:

- 1) bei Verbrechen und Vergehen des Wuchers, der Preistreiberei, des Schleichhandels und der Bestechung;
- 2) bei Verfehlungen gegen die Zoll- und Steuergesetze, es sei denn, dass es sich um Übertretungen handelt.

Artikel III.

Soweit nach den Artikeln I und II Straffreiheit gewährt wird, werden die verhängten Strafen nicht vollstreckt, die anhängigen Verfahren eingestellt und neue nicht eröffnet.

Artikel IV.

Ist wegen eines im ober-schlesischen Abstimmungsgebiet bis zu dem in Artikel I § 1 Absatz 2 bezeichneten Zeitpunkt begangenen Verbrechens auf Todesstrafe oder auf lebenslängliches Zuchthaus erkannt worden, so tritt—falls nicht die Straftat aus Gewinnsucht begangen worden ist,—anstelle der Todesstrafe Zuchthausstrafe von 15 Jahren, anstelle der lebenslänglichen Zuchthausstrafe eine solche von 10 Jahren ein.

Artikel V.

§ 1.

(1) Der Straferlass nach den Artikeln I und II in Verbindung mit Artikel III umfasst auch die Nebenstrafen.

(2) Ist nach den bezeichneten Artikeln ein Verfahren niedergeschlagen oder die Eröffnung eines Verfahrens gegen eine bestimmte Person nicht mehr

dopuszczalne, natenczas można samoistnie orzec konfiskatę lub przepadek, na który ewentualnie zasłużyła. Prawomocnie orzeczona konfiskata lub prawomocne orzeczenie przepadku przedmiotu nie doznają zmiany.

§ 2.

Jeśli utworzono łączną karę, amnestji udziela się dla kar składowych zawartych w karze łącznej, do której odnoszą się postanowienia artykułów I i II. Orzeczona kara łączna odpada, ewentualnie należy utworzyć nową karę łączną.

§ 3.

W rejestrach kar (w policyjnych listach karnych) należy wykreślić (wymazać) zapiski o karach, darowanych wedle przepisów artykułów I i II w całości, chyba, że orzeczono karę za przestępstwo zagrożone w razie ponowienia szczególną karą, lub jeżeli skazany był już wedle rejestru kar uprzednio karany za takie same przestępstwo.

§ 4.

Zawisłe postępowania, podpadające pod postanowienia artykułu II, będzie się dalej prowadzić, jeżeli osoba, przeciw której toczyło się postępowanie, zażąda tego w ciągu jednego miesiąca po doręczeniu rozstrzygnięcia o zaniechaniu ścigania lub o zastanowieniu postępowania. O ile oskarżony zostanie uznany winnym, wówczas stosuje się postanowienia niniejszego układu w przedmiocie amnestji.

§ 5.

Jeżeli skazany za przestępstwo, za które udziela się amnestji w myśl niniejszego układu, korzystał już poprzednio z ogólnego lub szczególnego aktu łaski, wówczas postanowienia niniejszego układu stosuje się doń tylko o tyle, o ile przekraczają rozmiar doznanego aktu łaski.

§ 6.

W każdym stadium postępowania musi się badać z urzędu, czy dochodzenia mają być umorzone po myśli postanowień artykułów I i II. Jeśli sąd odmówi umorzenia postępowania lub zaniechania ścigania posądzonego, przysługuje natychmiastowe zażalenie.

Artykuł VI.

Układ niniejszy ma być ratyfikowany, a dokumenty ratyfikacyjne mają być wymienione jaknajrychlej w Berlinie.

Układ wchodzi w życie z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Spisano w Opolu, dnia 21 czerwca 1922 r. w dwóch egzemplarzach.

Dr. Zygmunt Seyda

Dr. Paul Eckardt

zulässig, so kann auf eine etwa verwirkte Einziehung oder Verfallerklärung selbstständig erkannt werden. Ist auf Einziehung rechtskräftig erkannt oder ein Gegenstand rechtskräftig für verfallen erklärt worden, so behält es dabei sein Bewenden.

§ 2.

Ist eine Gesamtstrafe gebildet worden, so wird die Straffreiheit für diejenigen in der Gesamtstrafe enthaltenen Einzelstrafen gewährt, auf welche die Bestimmungen der Artikel I und II zutreffen. Die erkannte Gesamtstrafe fällt weg; gegebenenfalls ist eine neue Gesamtstrafe zu bilden.

§ 3.

Vermerke über die nach den Artikeln I und II in vollem Umfange erlassenen Strafen sind im Strafregister (polizeilichen Straflisten) zu tilgen (löschen), es sei denn, dass die Strafe wegen einer Straftat erkannt worden ist, die im Rückfall mit besonderer Strafe bedroht wird oder dass der Verurteilte nach dem Strafregister wegen einer Straftat gleicher Art bereits vorbestraft ist.

§ 4.

Ein schwebendes Verfahren, das unter die Bestimmungen des Artikel II fällt, wird fortgeführt, wenn die Person, gegen welche es sich richtete, binnen einem Monat nach Zustellung der Entscheidung, durch die sie ausser Verfolgung gesetzt oder durch die das Verfahren gegen sie eingestellt worden ist, dies beantragt. Wird der Angeklagte für schuldig befunden, so bleiben die Bestimmungen dieses Vertrages über die Gewährung von Straffreiheit anwendbar.

§ 5.

Ist einem Verurteilten wegen einer Straftat, für die nach diesem Vertrage Straffreiheit zu gewähren ist, bereits ein allgemeiner oder besonderer Gnadenweis zuteil geworden, so finden die Bestimmungen dieses Vertrages nur insoweit Anwendung, als sie über den ihm zuteil gewordenen Gnadenweis hinausgehen.

§ 6.

Ob auf Grund der Artikel I und II eine Untersuchung niederzuschlagen ist, muss in jeder Lage des Verfahrens von amtswegen geprüft werden. Lehrt das Gericht es ab, das Verfahren einzustellen oder den Angeschuldigten ausser Verfolgung zu setzen, so findet sofortige Beschwerde Statt.

Artikel VI.

Dieses Abkommen soll ratifiziert werden, und die Ratifikationsurkunden sollen möglichst bald in Berlin ausgetauscht werden. Das Abkommen tritt mit dem Austausch der Ratifikationsurkunden im Kraft.

Geschehen zu Oppeln am 21. Juni neunzehnhundertzweiundzwanzig in doppelter Urschrift.

Dr. Zygmunt Seyda

Dr. Paul Eckardt

Zaznajomiwszy się z powyższym Układem, uznaliśmy go i uznajemy za słuszny, zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień, oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i zatwierdzony, i przyrzekamy, że będzie ściśle stosowany.

Na dowód czego wydaliśmy akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

W Warszawie, dnia 29.VIII 1922 roku.

(M. P.)

J. Piłsudski

Przez Naczelnika Państwa
Minister Spraw Zagranicznych:
G. Narutowicz

PROTOKUŁ KOŃCOWY.

Przy podpisaniu powyższego układu oświadczają obustronni pełnomocnicy, że przy ułożeniu układu wyszli z założenia, iż:

- 1) postępowań karne zawisłe przed sądami górnośląskiego obszaru plebiscytowego, do których odnosiły się amnestje Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej i Plebiscytowej z 26 lutego i 12 listopada 1920 r. oraz z 30 czerwca 1921 r. — Journal Officiel de Haute-Silésie № 1 strona 14, № 9 strona 93, № 22, 23 strona 188 — pozostają umorzony i że to samo odnosi się do postępowań karnych, których miałyby dotyczyć amnestja, którą ewentualnie jeszcze wyda ta sama Komisja;
- 2) przepisów tego układu nie stosuje się do postępowań karnych, co do których udzielenia aktu łaski jakiegokolwiek rodzaju unormowały odrębnie postanowienia w rozdziale III, 2 pod IV „Zarządzeń z dnia 15 czerwca 1922 r. w przedmiocie oddania przez Międzysojuszniczą Komisję Rządzącą i Plebiscytową na Górnym Śląsku, obszarów przyznanych Polsce i Niemcom na podstawie Traktatu Pokojowego, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919”.

Opole, dnia 21 czerwca 1922 r.

(—) *Dr. Zygmunt Seyda*

(—) *Dr. Paul Eckardt*

PROTOKUŁ.

Niżej podpisani: radca legacyjny *Dr. Alfred Wysocki*, Chargé d'Affaires a. i. Poselstwa Polskiego, jako przedstawiciel Rządu Polskiego, i

Dr. Ernst von Simson, Sekretarz Stanu w Urzędzie Spraw Zagranicznych, jako przedstawiciel Rządu Niemieckiego, spotkali się w dniu dzisiejszym w Urzędzie Spraw Zagranicznych celem wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Umowy polsko-niemieckiej podpisanej w Opolu w dniu 21 Czerwca 1922 r. w przedmiocie amnestji na górnośląskim obszarze plebiscytowym, oraz załączonego do niej protokołu końcowego.

Po stwierdzeniu zgodności dokumentów ratyfikacyjnych, dokonano ich wymiany.

SCHLUSSPROTOKOLL.

Im Begriff, das vorstehende Abkommen zu zeichnen, erklären die beiderseitigen Bevollmächtigten, bei Abfassung des Abkommens davon ausgegangen zu sein, dass

- 1) die bei den Gerichten des oberschlesischen Abstimmungsgebietes schwebenden Strafverfahren niedergeschlagen bleiben, auf die sich die Amnestien der Interalliierten Regierungen und Plebiszitkommission vom 26. Februar und 12. November 1920 und vom 30. Juni 1921—Journal Officiel de Haute Silesie № 1 Seite 14, № 9 Seite 93, № 22, 23 Seite 188 bezogen haben, und dass das Gleiche für die jenigen Strafverfahren gilt, auf die sich eine von dieser Kommission etwa noch zu erlassende Amnestie beziehen sollte;
- 2) die Bestimmungen dieses Abkommens keine Anwendung auf Strafverfahren finden, für welche die Gewährung eines Gnadenurtheiles jeder Art durch die Vereinbarungen in Kapitel III, 2 unter IV der „Bestimmungen vom 15. Juni 1922, betreffend die Übergabe der Deutschland und Polen zuerkannten Gebietsteile durch die Interalliierte Regierungen und Plebiszitkommission von Oberschlesien auf Grund des in Versailles unterzeichneten Friedensvertrages vom 28. Juni 1919“ besonders geregelt worden ist.

Oppeln, den 21. Juni 1922.

Dr. Zygmunt Seyda

Dr. Paul Eckardt

PROTOKOLL.

Die Unterzeichneten: Herr Legationstat *Dr. Alfred Wysocki*, augenblicklicher Geschäftsträger bei der Polnischen Gesandtschaft als Vertreter der Polnischen Regierung und

Herr *Dr. Ernst von Simson*, Staatssekretär im Auswärtigen Amt als Vertreter der Deutschen Regierung, sind heute im Auswärtigen Amte zusammengekommen, um die Ratifikationsurkunden zu dem am 21. Juni 1922 in Oppeln unterzeichneten deutsch-polnischen Abkommen über die Gewährung von Straffreiheit im oberschlesischen Abstimmungsgebiet und dem dazu gehörigen Schlussprotokoll auszuwechseln.

Nachdem die Ratifikationsurkunden für richtig befunden sind, hat der Austausch stattgefunden.

Na dowód czego niżej podpisani sporządzili ni-
niejszy Protokół w dwóch egzemplarzach i opatrzyli
go swymi podpisami.

Berlin, dnia 7 września 1922 r.

(L. S.) *Alfred Wysocki*

Zu Urkund dessen haben die Unterzeichneten
dieses Protokoll in doppelter Ausfertigung aufge-
setzt und unterzeichnet.

Berlin, den 7. September 1922.

(L. S.) *Simson* (L. S.) *Alfred Wysocki*

(L. S.) *Simson*
